

Правила
охорони життя людей на водних об'єктах міста

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила розроблені з метою забезпечення безпеки населення на водних об'єктах України та спрямовані на запобігання надзвичайним ситуаціям, загибелі і травматизму людей на воді на основі Правил охорони людей на водних об'єктах України, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 10.04.2017 № 301 (zareєстровано в Міністерстві юстиції від 04.05.2017 № 566/30434) і є обов'язковими для підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності та населення на адміністративній території міста.

1.2. Ці Правила є обов'язковими для виконання центральними органами виконавчої влади, міськими органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності, а також особами, які експлуатують водні об'єкти на адміністративній території міста.

1.3. У цих Правилах терміни вживаються в таких значеннях:

аквапарк – розважальний комплекс з розвиненою для активного відпочинку на воді інфраструктурою (водяні гірки, басейни з вишками, фонтани та інші водні атракціони) та обладнанням для ігор на воді;

басейн – відкрита або закрита штучна водойма з технічними засобами водної підготовки, призначена для заняття відповідними видами спорту або оздоровчих занять;

використання водного об'єкта – процес використання води у виробництві з метою отримання продукції, для господарсько-питних потреб населення, потреб гідроенергетики, рибництва, водного, повітряного транспорту, для відпочинку людей, організації пляжів, місць масового відпочинку людей, використання плавучих засобів, улаштування водних атракціонів, місць для занять видами спорту, фізкультурно-оздоровчих занять, пунктів аматорського і спортивного рибальства тощо;

водний об'єкт – природний або створений штучно водний елемент довкілля (море, річка, озеро, водосховище, ставок, канал, водоносний горизонт);

зона відповідальності рятувального поста – частина пляжу, на якій розміщено рятувальний пост, та прилеглий до нього водний об'єкт, де ведеться постійне зорове спостереження для своєчасного виявлення людей, які зазнають лиха, та надання їм допомоги;

комплект спорядження № 1 – спорядження, що складається з дихальної трубки, напівмаски та ластів;

комплект спорядження № 2 – спорядження, що складається з автономного дихального апарата, маски (напівмаски) та ластів;

місця масового відпочинку людей на водних об'єктах – земельні ділянки берегової території з прилеглим до них водним простором, призначені для організованого відпочинку людей на прибережних захисних смугах водних об'єктів або островах, та водні об'єкти, на яких розташовані засоби розваг і атракціони,

а також місця для фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, аматорського і спортивного рибальства;

охорона життя людей на водних об'єктах – комплекс заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам і надзвичайним ситуаціям на водних об'єктах під час відпочинку на воді, переправ через водні перешкоди, занять видами спорту, промислового та аматорського рибальства незалежно від пори року;

підйомно-буксирвальна система – пароплан, парашут тощо, призначені для розважальних буксирвань над водою за допомогою спеціально обладнаного маломірного/малого судна з використанням лебідки, що забезпечує задане навантаження на буксирвальний трос;

плавець-рятувальник – особа, з якою власник водного об'єкта уклав строкову трудову угоду і яка в літній (купальний) сезон виконує обов'язки із запобігання загибелі людей на водних об'єктах, рятування та надання домедичної допомоги потерпілим на воді;

пляж – земельна ділянка берегової території, що прилягає до водного об'єкта та призначена для відпочинку людей;

прокатний пункт водних атракціонів (прокатний пункт) – пункт базування маломірних/малих суден, який створюється для провадження юридичними особами або фізичними особами — підприємцями господарської діяльності з надання розважальних послуг на воді з використанням маломірних/малих суден на визначений нетривалий час;

рятувальний пост – структурний підрозділ підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, який знаходиться у визначеному обладнаному та оснащеному рятувальними засобами й іншим спеціальним спорядженням місці та постійно, сезонно чи тимчасово виконує завдання з охорони життя людей у зоні відповідальності рятувального поста;

рятувальні засоби – технічні засоби спеціального призначення (рятувальні шлюпки, плавучі прилади, рятувальні жилети або нагрудники, пляжні круги з 15-метровим плавучим ліном, рятувальні костюми-комбінезони, засоби зв'язку, техніка та інше спеціальне обладнання і спорядження, призначене для проведення пошуково-рятувальних робіт);

спортивні заходи – спортивні змагання та/або навчально-тренувальні збори;

фізкультурно-оздоровча діяльність – заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку фізичної культури.

водні живі ресурси – сукупність водних організмів, життя яких неможливе без перебування (знаходження) у воді;

рибогосподарські водойми загального користування - водні об'єкти, на яких здійснюється любительське і спортивне рибальство на умовах загального використання водних живих ресурсів без надання спеціального дозволу на їх використання та без закріплення цих водних об'єктів за окремими особами;

любительське рибальство – лов (добування) водних живих ресурсів для особистих потреб знаряддями лову, передбаченими правилами любительського і спортивного рибальства;

спортивне рибальство – вид любительського рибальства з установленням певних вимог за умовами проведення спортивних змагань або кваліфікаційних нормативів.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В МІСЦЯХ МАСОВОГО ВІДПОЧИНКУ ЛЮДЕЙ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ

2.1 Купання та масовий відпочинок людей допускаються тільки в місцях масового відпочинку на водних об'єктах, визначених місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, згідно з Порядком обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2002 року № 264, та цими Правилами.

Місця масового відпочинку людей на водному об'єкті – річці Южний Буг в межах м. Южноукраїнська визначаються відповідним Рішенням виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради, а організація роботи по відкриттю, утриманню та режиму роботи міського пляжу на купальний період затверджується Розпорядженням міського голови.

2.2 Людям, які відпочивають у місцях масового відпочинку на водних об'єктах, забороняється:

- запливати за межу купання в акваторії, позначену буями;
- підпливати до маломірних/малих суден;
- вилізати на технічні та попереджувальні знаки, буї та інші предмети;
- використовувати рятувальні засоби не за призначенням;
- стрибати у воду зі споруд, не пристосованих для цього, і в місцях з невизначеними глибиною та станом дна;
- розпивати спиртні напої і купатися в стані алкогольного сп'яніння;
- організувати у воді ігри, пов'язані з пірнанням та захватом тих, хто купається;
- забруднювати і засмічувати водні об'єкти та територію пляжів;
- подавати фальшиві сигнали тривоги;
- залишати без нагляду малолітніх дітей;
- використовувати для плавання автомобільні камери, плоти, лежаки, дошки;
- використовувати маломірні/малі судна, водні велосипеди, швидкісні моторні плавзасоби, водні мотоцикли в зонах пляжів, у громадських місцях купання за відсутності буйкового огороження пляжної зони і в межах цієї зони;
- приводити із собою собак та інших тварин.

2.3. Для маломірного/малого судна, що буксирує несамохідний плавзасіб, на якому перевозяться люди, установлюються такі вимоги щодо безпеки людей під час організації розваг на водних об'єктах:

- судноводій маломірного/малого судна зобов'язаний мати посвідчення судноводія відповідного типу маломірного/малого судна, що надає право на управління маломірним/малим судном;
- судна мають бути технічно справні та відповідати району плавання;

- судноводій має урахувати маневрені елементи суден (швидкість буксирування, радіуси поворотів тощо) та здійснювати безпечні маневри судна;
- судноводій, а також люди, які перебувають на маломірному/малому судні, мають бути одягнені в рятувальні жилети;
- відхід від берега та підхід до нього здійснюються у спеціально встановлених місцях, які огорожено червоними буями з обох сторін через кожний 1 м від берега протяжністю 50 м, білими буями з обох сторін через кожні 1,5 м від берега протяжністю від 50 м до 120 м у глиб водного об'єкта;
- при відході маломірного/малого судна, що буксирує несамохідний плавзасіб, на якому знаходяться люди, за 20 метрів від берега має постійно чергувати маломірне/мале судно з матросом-рятувальником (плавцем-рятувальником);
- крайні точки акваторії пляжу позначаються червоними буями;
- інші вимоги зазначаються в місцевих правилах використання водних об'єктів для плавання на маломірних/малих судах та інструкціях виробника судна і несамохідного плавзасобу для розваг.

2.4. На території міського пляжу забороняється рух будь-яких транспортних засобів, крім аварійно-рятувальних та транспорту комунальних служб.

2.5. Забороняється купання в місцях, які не визначені органами місцевого самоврядування як місця масового відпочинку громадян біля води та не мають пляжів обладнаних рятувальними постами.

3. ВИМОГИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ

3.1. Безпека дітей на водних об'єктах забезпечується правильним вибором місць купання та їх обладнанням, організацією і контролем за купанням, проведенням серед дітей і дорослих роботи з роз'яснення правил поведінки на воді.

3.2. Керівник дитячого оздоровчого закладу:

- призначає наказом особу, відповідальну за купання та дотримання правил безпеки дітей на воді;
- здійснює контроль за оздоровчо-виховним процесом та процесом відпочинку на воді, забезпечує створення належних умов для відпочинку дітей на воді;
- організовує інструктаж з працівниками дитячого закладу, проводить заходи із запобігання нещасним випадкам з дітьми, а також надання домедичної допомоги.

3.3. Купання дітей, які відпочивають в оздоровчих закладах, дозволяється тільки у спеціально відведених і обладнаних місцях, що розташовані на міському пляжі та відповідають вимогам цих Правил і нормам санітарного законодавства.

3.4. Місце для купання дітей у природних водоймищах має відповідати таким вимогам:

- бути рівним, піщаним або дрібногальковим й очищеним від корчів, каміння, водоростей;
- глибина водойми — не більш як 1,2 м;

- швидкість течії (руху) води — не більш як 0,3 м;

- бути огороженим на суші та у воді;

- ділянка акваторії не менше 10% загальної площі акваторії з глибиною не більше ніж 1,2 м має бути позначена поплавковою огорожею або буями оранжевого (червоного) кольору для купання людей, які не вміють плавати;

- огорожа по периметру акваторії має бути виготовлена за допомогою каната із закріпленими на ньому прапорцями червоного кольору на поплавках (пінопластові, дерев'яні, коркові пластини) з таким розрахунком, щоб вони були помітні із суден, які проходять водоймищем;

- у місці купання не має бути виходу ґрунтових вод з низькою температурою, джерел забруднення води, вирів;

- оптимальні кліматичні умови - безвітряна сонячна погода з температурою повітря 22-24 °С і води не нижче 20 °С.

3.5. Під час купання дітей обов'язковою є присутність працівника рятувального посту та медичного працівника з набором медичних препаратів для надання першої невідкладної медичної допомоги.

Купання дітей поза межами міського пляжу заборонено.

3.6. Група дітей для купання в природних водоймищах має складатися не більше ніж 8-10 осіб.

Перед початком купання відповідальна особа, яка приводить групу дітей на міський пляж для купання зобов'язана повідомити працівника рятувального посту про кількість дітей, їх вік та навички плавання, працівник рятувального посту зобов'язаний провести інструктаж з правил поведінки на воді і тільки після цього дозволити групі зайти у воду.

3.7. Перед початком купання дітей місце купання обстежується. У разі виявлення факторів, що перешкоджають проведенню купання (наявність сторонніх осіб, забрудненість акваторії пляжу, хмарна погода тощо), працівник рятувального посту відмінює купання дітей. За незначних перепон для купання - вживає заходів щодо їх усунення.

3.8. Купання дітей, які не вміють плавати, проводиться у спеціально встановлених місцях відповідно до вимог цих Правил.

3.9. Особа, призначена наказом керівника дитячого оздоровчого закладу відповідальною за купання та дотримання правил безпеки дітей на воді, після закінчення часу для купання дітей проводить обстеження місця купання та контроль кількості дітей у групах.

3.10. Організація походів, екскурсій, прогулянок, якщо за їх маршрутом передбачено перебування на водних об'єктах, здійснюється відповідно до Інструкції щодо організації та проведення туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 02 жовтня 2014 року № 1124, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 27 жовтня 2014 року за № 1340/26117.

3.11. Купання дітей, які не вміють плавати, під час походів, екскурсій, прогулянок заборонено.

3.12. Катання дітей на маломірних/малих суднах та інших плавзасобах в акваторії міського пляжу забороняється.

3.13. Під час купання дітям не дозволяється:

- підпливати до буїв;
- організовувати у воді ігри, розваги, пов'язані з пірнанням та небезпекою для тих, хто перебуває поруч у воді;
- подавати фальшиві сигнали тривоги.

3.14. Самостійне купання дітей до 12 років без нагляду батьків не дозволяється.

3.15. Для навчання дітей плаванню у місті використовується міська мережа плавальних басейнів у дитячих дошкільних закладах, загальноосвітніх школах та спорткомплексі «Олімп» під наглядом вихователів (тренерів).

4. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС КОРИСТУВАННЯ САМОХІДНИМИ І НЕСАМОХІДНИМИ МАЛОМІРНИМИ/МАЛИМИ СУДНАМИ ТА ВІТРИЛЬНИКАМИ

4.1. Самохідні і несамохідні маломірні/малі судна, що належать підприємствам, установам та організаціям незалежно від форм власності, а також громадянам України, мають бути приписані до відповідних баз згідно з вимогами Правил безпечної експлуатації баз для стоянки маломірних (малих) суден, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 16 липня 2004 року № 642, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 липня 2004 року за № 915/9514 (далі – Правила безпечної експлуатації баз).

4.2. На човновій станції (базі), пункті (базі) прокату і базі-стоянці маломірних/малих суден має бути улаштований постійний рятувальний пост для здійснення контролю за охороною життя людей на водних об'єктах та надання допомоги потерпілим на воді. Експлуатація човнових станцій (баз), пунктів (баз) прокату та баз-стоянок маломірних/малих суден без рятувального поста забороняється.

4.3. На човнових станціях (базах), пунктах (базах) прокату і базах-стоянках маломірних суден на видимих місцях розміщуються:

- стенди з матеріалами щодо заходів безпеки під час користування маломірними/малими суднами та заходів безпеки під час масового відпочинку людей на воді (витяги з цих Правил та правил користування маломірними/малими суднами);
- схеми руху маломірних/малих суден на конкретних акваторіях чи в конкретному районі, а також наявні обмеження;
- переліки телефонних номерів підрозділів екстреної медичної допомоги населенню, правоохоронних органів, оперативного чергового територіального органу Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

4.4. Бази-стоянки маломірних (малих) суден мають відповідати вимогам Правил безпечної експлуатації баз.

4.5. Самохідні і несамохідні маломірні/малі судна мають бути зареєстровані та пройти технічний огляд відповідно до вимог законодавства.

4.6. Маломірні/малі судна під час експлуатації обов'язково оснащуються обладнанням та спорядженням згідно з правилами класифікаційного товариства, що здійснює технічний нагляд за цими суднами.

Для маломірних/малих суден, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства, обов'язковими на борту є:

- комплект весел, кочети, водовідливне устаткування;
- рятувальні засоби (рятувальні нагрудники (жилети) на кількість осіб, які перебувають на маломірному/малому судні, рятувальні круги з 15-метровим плавучим лінем із розрахунку 1 круг на 4 особи (як мінімум один).

4.7. Під час користування маломірними/малими суднами та вітрильниками забороняється:

- завантажувати маломірні/малі судна понад визначену вантажопідйомність і пасажиромісткість;
- заходити на маломірних/малих суднах в акваторії, відведені для купання;
- плавати і підходити до берега в місцях масового відпочинку людей;
- підходити до суден, що рухаються, і перетинати їх курс на небезпечній відстані;
- порушувати правила судноплавства на внутрішніх водних шляхах України та місцеві правила використання водних об'єктів для плавання на маломірних/малих суднах;
- пірнати з маломірних/малих суден;
- брати на маломірні/малі судна дітей віком до 7 років;
- видавати на прокат маломірні/малі судна і кататися на них дітям до 16 років без супроводу дорослих;
- уживати спиртні напої і наркотичні засоби;
- користуватися маломірними/малими суднами в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння;
- сидіти на носі, кормі чи бортах маломірного/малого судна, звисивши ноги за борт;
- використовувати рятувальні засоби не за призначенням;
- керувати моторними маломірними/малими суднами особам, які не мають посвідчення судноводія, що відповідає типу цього маломірного/малого судна;
- користуватися маломірними/малими суднами особам, які не вміють плавати.

4.8. До користування маломірними/малими суднами допускаються особи, які мають відповідні документи на право керування маломірними/малими суднами.

4.9. Користувачі маломірних/малих суден зобов'язані надавати допомогу людям, які терплять лихо на воді.

4.10. Суб'єкти господарської діяльності, зареєстровані в установленому законодавством порядку, здійснюють господарську діяльність щодо надання розважальних послуг з відпочинку на воді з використанням маломірних/малих

суден, у тому числі щодо надання маломірних/малих суден у прокат, шляхом експлуатації прокатних баз або прокатних пунктів.

4.11. На прокатному пункті має постійно чергувати рятувальний моторний катер з матросом-рятувальником (плавцем-рятувальником), готовий до негайного виходу для проведення рятувальних заходів.

4.12. Вимоги щодо облаштування прокатного пункту:

4.12.1 розташування на ділянці акваторії для підходу маломірних/малих суден до берега, ширина якої не менше 25 м. Місця підходу маломірних/малих суден до берега позначаються з обох сторін буйковими огороженнями у глиб водного об'єкта на відстань не менше 50 м, що закінчуються буями-віхами. У разі використання моторних маломірних/малих суден місця підходу позначаються буями оранжевого або червоного кольору об'ємом не менше 150 л;

4.12.2 обладнання праворуч та ліворуч від місця підходу маломірних/малих суден до берега технічної зони завширшки не менше 5 м, позначеної буйковими огороженнями у глиб водного об'єкта на відстань не менше 50 м. На суші встановлюються інформаційні щити «ТЕХНІЧНА ЗОНА. КУПАННЯ ЗАБОРОНЕНО!»;

4.12.3 наявність:

- стенду з інформацією про прокатний пункт, особу, відповідальну за діяльність прокатного пункту та дотримання правил випуску суден, правилами користування маломірними/малими суднами, інструкцією з техніки безпеки, інформацією щодо запобігання нещасним випадкам та надання допомоги потопаючому, інструкцією про порядок передання інформації про надзвичайні ситуації та аварійні випадки з маломірними/малими суднами;

- журналу інструктажів з техніки безпеки під час користування маломірними/малими суднами на прокатному пункті;

- рятувального поста, укомплектованого рятувальними засобами відповідно до вимог цих Правил;

- телефонного або мобільного зв'язку.

4.13. На прокатному пункті забороняється:

- надавати в прокат маломірні/малі судна, які не зареєстровані в установленому порядку, не пройшли щорічного технічного огляду, не приписані до функціонуючої бази-стоянки маломірних/малих суден, та судна, які не мають реєстраційних номерів та позначень;

- використовувати самохідні маломірні/малі судна, не обладнані пристосуванням для екстреного вимкнення двигуна;

- надавати в прокат самохідні маломірні/малі судна особам, які не мають прав на керування такими суднами;

- надавати в прокат маломірні/малі судна особам в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;

- надавати в прокат маломірні/малі судна особам віком до 16 років;

- брати на маломірні/малі судна дітей віком до 7 років;

- випускати людей на маломірних/малих суднах без рятувальних жилетів;

- випускати маломірні/малі судна, якщо фактична гідрометеообстановка на водоймі небезпечна для плавання маломірних/малих суден цього типу;

- експлуатувати маломірні/малі судна на відстані менше ніж 50 м від буйкової огорожі пляжу або менше ніж 100 м від берега.

4.14. Забороняється експлуатація водних станцій, баз прокату суден без укладення договору на аварійно-рятувальне обслуговування водного об'єкта з атестованою аварійно-рятувальною службою.

4.15. Під час проведення тренувань, змагань чи інших заходів на воді відповідальність за забезпечення безпеки плавання плавзасобів і безпеку учасників покладається на керівника підприємства, установи чи організації, яка здійснює цей захід.

5. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПІДВОДНИХ ЗАНУРЕНЬ

5.1. Занурення підводних плавців (підводників-аматорів, мисливців-аматорів), що здійснюють аматорські занурення, організовують тренування і проводять змагання, дозволяється у спеціально відведених місцях для проведення підводних занурень.

5.1.1. Місця для підводних занурень визначаються міськими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за узгодженням з територіальними органами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, на внутрішніх водних шляхах України – додатково за узгодженням з територіальним органом Державної служби України з безпеки на транспорті, черговою зміною рятувального посту на міському пляжу.

5.1.2 З метою уникнення нещасних випадків місця для підводних занурень та підводного полювання мають відповідати таким вимогам:

- розташовуватися на віддалі від гідротехнічних споруд, підводних комунікаційних ліній та мереж, пляжів та судноплавного шляху;

- підводна частина акваторій районів має бути без природних чи штучних перешкод;

- дно акваторії має бути без мулу, швидкість течії – не вище 0,5 м/с, прозорість води – не менше 2 м.

5.2. До підводних занурень допускаються особи з 16-річного віку, які пройшли медичний огляд і придатні за станом здоров'я, уміють плавати (пройшли спеціальне навчання), знають заходи безпеки під час занурень та перебування під водою, володіють прийомами рятування на воді.

До підводних занурень в автономних дихальних апаратах допускаються особи, які пройшли навчання у спеціалізованих навчальних закладах, мають національні або міжнародні документи підводного плавця (дайвера) або водолаза. Глибина занурення залежить від рівня їх допуску (сертифікації).

5.3. Занурення підводних плавців (спортсменів-підводників, підводників-любителів, мисливців-підводників) в акваторії міського пляжу та на прилеглий території (від порогів «Бузький Гард» до острова Костянтинівський – Костянтинівська ГЕС) ЗАБОРОНЕНО.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОФІЦІЙНИХ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ТА СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ ТА В БАСЕЙНАХ

6.1. Підготовка та проведення офіційних фізкультурно-оздоровчих заходів і спортивних змагань здійснюються відповідно до положення (регламенту) про такі заходи, що затверджується організатором заходу.

6.2. Офіційні спортивні змагання проводяться відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту, затверджених в установленому порядку.

6.3. Підготовка водних об'єктів та басейнів як спеціально відведених місць для проведення спортивних заходів здійснюється відповідно до Положення про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року № 2025 (зі змінами), з урахуванням вимог, установлених розділами VII-IX цих Правил та правилами спортивних змагань.

6.4. Організатори фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, що проводяться на водних об'єктах, забезпечують охорону життя людей, роботу рятувальних постів, організовують супровід тренерів та суддів самохідними катерами.

6.5. Організатори фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, що проводяться на водних об'єктах, завчасно повідомляють територіальні органи Державної служби України з надзвичайних ситуацій про місце проведення таких заходів, час, характер заходів, загальну кількість учасників.

6.6. Організатори фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, що проводяться на внутрішніх водних шляхах, повідомляють територіальний орган Державної служби України з безпеки на транспорті про місце проведення таких заходів.

7. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ НА ЛЬОДУ

7.1. У зимовий період місцеві засоби масової інформації під час публікації або передачі метеозведень чи метеопрогнозів повинні оприлюднювати інформацію про товщину та міцність льоду на місцевих водоймах і особливо попереджувати про його ослаблення під час відлиг чи таненні льоду (особливо в районах промислової та аматорської підлідної рибалки та льодових переправ).

7.1.1. Товщину льоду на офіційно встановленому місці для любительського та спортивного лову риби – акваторії міського пляжу відображається на спеціальних стендах наочної агітації рятувального посту на міському пляжі.

7.2. Міцність льоду можна частково визначити візуально. На водоймах безпечним вважається лід (при температурі повітря нижче 0 град С.):

- для одного пішохода - синюватого або зеленуватого відтінку, товщиною не менше 5-7 см (лід блакитного кольору - найміцніший, білого - міцність у два рази менше, сірий - свідчить про присутність води в товщі льоду);

- для групи людей (масові переправи пішки) - товщиною не менше 15 см (дистанція в колоні по 4 чоловіка 5 м);

- при масовому катанні на ковзанах - 25 см ;

- для переправи вантажного автомобіля (колісного) вагою 15 т - 35 - 43 см (дистанція в колоні не менше 35 м);

- для гусеничного трактора і тягача вагою 20 т - 40-60 см (дистанція в колоні не менше 30 м).

7.3. При переході через замерзлий водний об'єкт необхідно користуватись обладнаними льодовими переправами або прокладеними стежками, а за їх відсутності, перш ніж рухатись по льоду, необхідно намітити маршрут та переконатись у міцності льоду за допомогою пешні.

7.3.1. Якщо лід недостатньо міцний, то потрібно припинити рух і повертатись своїми слідами, роблячи перші кроки, не відриваючи ноги від поверхні льоду (ковзаючи).

7.3.2. Категорично забороняється перевіряти міцність льоду ударами ніг.

7.4. Під час руху по льоду варто звертати увагу на його поверхню, обходити небезпечні місця та ділянки, покриті товстим шаром снігу. Особливу обережність слід проявляти в місцях зі швидкою течією, джерелами, струмками та теплими стічними водами промислових підприємств, які впадають у водойму, кущами і травою, що виступають на поверхню.

7.5. При масовому переході водного об'єкта пішки по льоду необхідно йти один за одним на відстані 5-6 метрів та бути готовим надати необхідну допомогу людині, яка йде попереду. Транспортування малогабаритних, але важких вантажів проводиться на санях або інших засобах з найбільшою площею опори на поверхню льоду.

7.6. Користуватись майданчиками обладнаними на водних об'єктах для катання на ковзанах, дозволяється лише після ретельної перевірки міцності льоду. Товщина льоду повинна бути не менше 12 см, а при масовому катанні не менше 25 см.

7.7. У разі переходу водойми на лижах рекомендується користуватись прокладеною лижнею, а за її відсутності - ділянкою, вкритою сухим снігом. Перш ніж рухатись, необхідно відстебнути кріплення лиж та зняти петлі лижних палиць з рук. Якщо є рюкзак або ранець, необхідно їх узяти на одне плече. Відстань між лижниками повинна бути не менше 5-6 метрів. Під час руху лижник, який іде першим, ударами палиць перевіряє міцність льоду та контролює його стан.

7.8. Під час підлідного лову риби не рекомендується на невеликому майданчику пробивати багато ополонки, стрибати і бігати по льоду, скупчуватись у великі групи. Пробивати ополонки для риболовлі або з іншою метою дозволяється не менше 5-6 метрів одна від одної.

7.9. Кожний рибалка повинен мати з собою рятувальний жилет та лінч довжиною 15-20 м з петлею на одному кінці і важком вагою 400-500 г на іншому кінці.

7.10. Керівники рибних господарств та суб'єктів господарської діяльності які використовують водні об'єкти відповідають за:

- забезпечення заходів безпеки при вилові риби підлідним способом;

- за організацію надійного зорового і радіозв'язку з риболовецькими бригадами, які перебувають на льоду;

- за готовність рятувальних засобів та іншого спеціального спорядження і обладнання;

- встановлення безперервного спостереження за напрямом і силою вітру, рівнем води, зміною течії і станом льоду.

7.11. Організації, що проводять роботи з вирубки льоду, повинні огорожувати небезпечні ділянки з метою привернення уваги до небезпеки за огорожею та перешкодити вільний підход до вирубанної ділянки (виставляється не ближче 1,5 м до неї). Додатково виставляти таблички з написом великими літерами «ОБЕРЕЖНО, ОПОЛОНКА!», які можливо прочитати з берега на відстані 50 метрів від них.

7.12. Під час роботи з вирубки льоду необхідно обов'язково організувати тимчасові рятувальні пости з рятувальниками, які мають підготовку з надання допомоги людям під час небезпеки на льоду.

7.13. У місцях масового відпочинку людей на кризі має бути розгорнутий рятувальний пост третьої категорії, який додатково укомплектується такими рятувальними засобами:

- рятувальні дошки завдовжки 4 м;
- жердина з мотузкою і петлею;
- плавучий кінець з плавучою кулею з одного краю та петлею з іншого;
- рятувальні жилети, пояси, круги;
- сухі вовняні ковдри у пластикових мішках.

8. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС КОРИСТУВАННЯ ПЛАВАЛЬНИМИ БАСЕЙНАМИ, ЕКСПЛУАТАЦІЇ ПРОКАТНИХ ПУНКТІВ, АТРАКЦІОНІВ.

8.1. Біля плавальних басейнів для забезпечення безпеки людей організовується чергування матросів-рятувальників (плавців-рятувальників):

- для плавальних басейнів площею до 600 кв. м - не менше одного матроса-рятувальника (плавця-рятувальника);

- плавальні басейни площею більше 600 кв. м – не менше двох матросів-рятувальників (плавців-рятувальників).

8.2. Плавальні басейни обов'язково оснащуються рятувальними засобами:

8.2.1 плавальні басейни площею до 600 кв. м:

- рятувальними кругами з 15-метровим плавучим лінем — не менше 2 шт.;
- санітарною сумкою з медикаментами або аптечкою;
- свистком – 1 шт. на кожного матроса-рятувальника (плавця-рятувальника);
- рятувальним поясом (жилетом) – 1 шт. на матроса-рятувальника (плавця-рятувальника);
- рятувальними жердинами – не менше 2 шт.;
- рятувальним мішком – не менше 2 шт.;
- рятувальними ношами – 1 шт.;
- мегафоном – 1 шт.;

8.2.2 плавальні басейни площею більше 600 кв. м:

- спостережною вишкою;
- рятувальними кругами з 15-метровим плавучим лінем — не менше 4 шт.;
- санітарною сумкою з медикаментами або аптечкою;
- свистком – 1 шт. на кожного матроса-рятувальника (плавця-рятувальника);
- рятувальним поясом (жилетом) – 1 шт. на матроса-рятувальника (плавця-рятувальника);
- рятувальними жердинами – не менше 2 шт.;
- рятувальним мішком – не менше 4 шт.;
- рятувальними ношами – 1 шт.;
- мегафоном – 1 шт.

8.3. Біля кожного плавального басейну встановлюється інформаційний щит з матеріалами про запобігання нещасним випадкам на воді, прийоми рятування та надання домедичної допомоги потерпілим, з порадами стосовно порядку купання та відвідування басейну та інформацією про розміри басейну, температуру води та повітря, розклад занять, тренувань, змагань (із зазначенням осіб, які відповідають за безпеку на воді).

8.4. Місця розміщення прокатних пунктів та водних атракціонів визначаються місцевими органами влади за межами зон відпочинку на пляжах та прилеглих до них ділянок акваторії, що відведені для купання (відпочинку) людей.

8.5. Водний простір для експлуатації водних атракціонів, засобів розваг на воді та інших розважальних пристроїв (серфінг, віндсерфінг, вейкборд, кайтінг, зорбінг, джетлев, прогулянки на каяках, каное та акваскіперах тощо) має знаходитися за межами суднового ходу.

8.6. Відповідно до Закону України «Про охорону праці», підвищення безпеки і дотримання вимог нормативно-правових актів з охорони праці під час виготовлення, монтажу та експлуатації атракціонної техніки здійснюється згідно Правил будови і безпечної експлуатації атракціонної техніки, затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 1 березня 2006 року №110.

9 ДІЇ ПІД ЧАС РЯТУВАННЯ ПОТЕРПІЛИХ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ ТА НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

9.1. Утоплення та інші нещасні випадки виникають під час купання осіб, які страждають на серцево-судинні та інші захворювання, при загибелі морських та річкових суден, порушенні правил поведінки на воді, знесиленні (наприклад, під час тривалого запливу в холодній воді), отриманні травми при пірнанні, у стані алкогольного сп'яніння, від різкої зміни температур при зануренні у воду після перегріву на сонці тощо.

9.1.1 Ознаки утоплення:

- виділення піни з рота;
- зупинка дихання і серцевої діяльності;
- посиніння шкірних покривів;

- розширення зіниць.

9.1.2. Утоплення відбувається, коли людина у важкій ситуації починає панікувати, забуває, що її тіло легше води і за мінімальних зусиль воно може перебувати на поверхні досить довго як у горизонтальному, так і вертикальному положеннях. Для цього достатньо лише злегка підгрибати воду руками і ногами та за можливості спокійно і глибоко дихати.

9.1.3. У разі потрапляння у вир потрібно набрати в легені побільше повітря і, пірнувши глибше, відплисти вбік під водою, що значно легше, ніж на поверхні, оскільки швидкість руху води на глибині істотно менша.

9.1.4. Схема надання домедичної допомоги:

- витягніть потерпілого з води (не забувайте про власну безпеку);
- очистіть порожнину рота;
- покладіть потерпілого животом на стегно особі, яка надає допомогу, так, щоб голова потерпілого звисала до землі, енергійно натискаючи на груди і спину, видаліть воду зі шлунка і легенів;
- приступіть до виконання штучного дихання;
- для відновлення серцевої діяльності одночасно зі штучним диханням робіть непрямий масаж серця;
- викличте швидку допомогу та продовжуйте реанімаційні заходи до прибуття лікарів або появи ознак смерті (трупні плями);
- зігрійте потерпілого при появі ознак життя.

9.2. Рятування потерпілих на воді.

9.2.1. Ознаки, за яких людині потрібна допомога на воді:

- спроба плисти не призводить до просування вперед;
- на обличчі з'являється вираз відчаю;
- людина кличе на допомогу або махає руками, щоб привернути увагу;
- хвора або поранена людина може триматися однією рукою за уражену частину тіла;
- людина намагається наблизитися до берега або човна, хапається за пліт або борт човна;
- потопуючий хаотично махає руками, намагаючись висунутися з води, щоб набрати повітря, замість того, щоб намагатися плисти;
- подібні намагання мимовільні та продовжуються недовго;
- тіло у воді перебуває у вертикальному положенні, ноги не виконують плавальних рухів.

Під час прийняття рішення в такій ситуації особливе значення має правильний вибір способу надання допомоги потерпілому та огляд місця події з метою виявлення реальної та потенційної загрози.

Необхідно розуміти, що потопуюча людина діє несвідомо та інстинктивно. Потопуючий може учепитися за вас мертвою хваткою та буде тягнути вас під воду

навіть тоді, коли перебуває під водою, але ще не знепритомнів. У такому разі ви не тільки не допоможете, але й самі можете потонути.

У разі наближення до потопуючого спереду необхідно поперед себе тримати рятувальний круг, жердину чи інший плавучий засіб (рятувальний жилет, рятувальний нагрудник тощо).

9.3. Способи надання допомоги потопуючому:

9.3.1 словесний метод:

- перебуваючи в безпечному для вас місці, ясно, чітко та коротко скажіть потопуючому, що і як він має робити, підбадьорюйте його словами, намагайтеся заспокоїти його, тоді він швидше зрозуміє ваші поради;

9.3.2 підпливання до потопуючого:

- підпливайте до потопуючого швидко, розраховуючи свої сили, підпливайте ззаду, позбавляючи потопуючого можливості схопити вас за руки або голову;

- підпливши, підніміть голову потерпілого над поверхнею води, полегшуючи йому дихання. Отримавши повітря, потопуючий перестає робити судомні рухи, які ускладнюють його рятування;

9.3.3 захват і транспортування на берег потопуючого:

- поверніть потопуючого до себе спиною, покладіть свої долоні на нижню щелепу, пальці на підборіддя потопуючого, не закриваючи йому рота. Випряміть руки. Рухаючись брасом, пливіть до найближчого берега, підтримуючи потопуючого весь час на поверхні, або поверніть потерпілого злегка на бік. Пропустіть свою руку зверху під пахву верхньої руки потопуючого. Захопіть тією самою рукою кисть або передпліччя іншої руки потопуючого. Поверніться й самі на бік. Енергійно працюючи рукою і ногами, способом на боці пливіть до берега.

У разі якщо потопуючий знепритомнів, негайно після прибуття на берег застосуйте прийом штучного дихання. Штучне дихання проводиться стисканням грудної клітки постраждалого через рівні проміжки часу 15-16 разів на хвилину;

9.3.4 метод буксирування потерпілого:

- при буксируванні вплавав потерпілий може бути не в змозі працювати ногами, щоб допомогти вам, але може вхопитися за вас руками, тому потрібно буксирувати його на найбільшій відстані від себе і бути готовим у будь-який момент ухилитися від його спроб ухопитися за вас руками;

- спробуйте умовити його лягти на спину або перевернути його, якщо маєте такий досвід. Якщо у вас немає ніякого рятувального засобу, намагайтеся підпливти до потопуючого ззаду, попросивши когось на березі відвертати його увагу від вас;

- якщо це не вдасться, спробуйте розвернути потопуючого спиною до себе, для чого схопіть його лівою рукою за ліву руку вище ліктя, якщо це можливо, і різким рухом розверніть спиною до себе та захопіть його зігнутою в лікті лівою рукою під підборіддя. Утримуючи потерпілого лежачим на спині, буксируйте до берега або до найближчої мілини, намагаючись умовити його працювати своїми ногами.

При цьому ніколи не забувайте про особисту безпеку. Якщо ви відчули, що втрачаєте контроль над своїми рухами або відчуваєте, що потерпілий ось-ось

вхопитися за вас руками, різко відштовхнувшись, тимчасово віддаліться від нього, а відновивши координацію своїх дій, спробуйте знову надати допомогу потерпілому;

9.3.5 метод витягання з дистанційною подачею рятувальних засобів:

- якщо поблизу вас є будь-який плавучий предмет (рятувальний круг тощо), киньте його так, щоб потопаючий міг за нього вхопитися. Краще, якщо встигнете прив'язати до нього мотузку (пасок), за яку потім зможете підтягнути потерпілого до берега чи на міліну. Один кінець мотузки (паска) закріпіть за плавзасіб або за береговий предмет, інший - за рятувальний круг чи інший плавучий предмет, який ви подаєте потопаючому;

- перед витягуванням потопаючого станьте так, щоб була гарна опора, або ухопіться за плавзасіб чи за береговий предмет, щоб не впасти у воду;

9.3.6 рятування на мілководді:

- якщо нещастя трапилося на мілководді, знайдіть можливість наблизитися до потерпілого вбід, щоб подати рятувальний засіб, але тримайте рятувальний засіб так, щоб він був між вами та потерпілим. Міцно стійте ногами на дні, тримайтеся однією рукою за будь-яку опору (наприклад, причал, куш, гілка дерева тощо). Протягніть рятувальний засіб потерпілому. Якщо присутніх багато, утворіть живий ланцюжок, міцно взявшись за руки;

9.3.7 рятування з використанням човна:

- якщо є човен, підпливіть до потопаючого, затягніть його на борт через корму, що мінімізує ймовірність перекидання човна. Рекомендується затягнути людину на борт човна за волосся. Якщо немає волосся або можливості за нього вчепитися, необхідно використовувати багор або мотузку, за яку зможе вчепитися потопаючий. Ніколи не стійте у човні на повний зріст під час рятування потопаючого;

9.3.8 рятування уплав:

- під час наближення до потопаючого уплав необхідно тримати поперед себе будь-який плавучий предмет (рятувальний круг тощо), щоб потопаючий хапався за нього, а не за вас, і подавати його на витягнутих руках, щоб потопаючий не зміг до вас дотягнутися. Підтримуйте з ним зоровий та голосовий контакт. Підбадьорюйте потерпілого, намагаючись примусити його працювати ногами в той час, коли ви за допомогою плавучого предмета будете тягти його до берега чи до найближчої міліни.

9.4. Самозахист людини, яка рятує потопаючого.

Потопаючий робитиме все, щоб схопитися за рятувальника, при цьому не усвідомлюючи, що тягне на дно двох людей. Отже, якщо потопаючий схопив за руки, ноги або шию, необхідно звільнитися.

Якщо потопаючий учепився в руку, треба різко відвести її вбік і на себе, щоб звільнитися. Якщо потопаючий двома руками вчепився в руку, просуньте вільну руку між двома його руками і постарайтеся домогтися їх розтискання, але найкраще затримати дихання і пірнути під воду, щоб опинитися за спиною потопаючого.

9.5. Надання домедичної допомоги.

Домедична допомога має бути спрямована на якнайшвидше відновлення дихання і кровообігу.

Витягнувши потерпілого з води, необхідно:

- швидко очистити верхні дихальні шляхи від піску, мулу та водоростей. Для цього потрібно стати на праве коліно, покласти потерпілого вниз обличчям на своє ліве стегно, лівим передпліччям натиснути на спину, щоб вивільнити від води та предметів дихальні шляхи, одночасно пальцями правої руки вичищати порожнину рота від мулу, піску та водоростей;

- захистити шийний відділ хребта накладенням коміра шийного відповідного розміру для дорослих (дітей);

- одночасно з очищенням ротової порожнини подразнювати корінь язика та глотку пальцями, щоб викликати блювання, яке прискорить відновлення життєвих функцій;

- покласти потерпілого на спину, щоб голова була відкинута назад для розправлення дихальних шляхів. Для цього можна використати валик з одягу, дитячий рятувальний круг тощо;

- визначити наявність дихання протягом 5 секунд;

- якщо дихання відсутнє, почати робити штучну вентиляцію легень потерпілого способом «з рота в рот»;

- визначити наявність пульсу на сонній артерії протягом 10 секунд;

- у разі відсутності пульсу водночас із штучним диханням виконувати непрямий масаж серця (на одне вдихання робити від п'яти до п'ятнадцяти масажних поштовхів на грудну клітку між ребрами в ділянці серця і цей цикл повторювати до появи ознак дихання і серцебиття);

- разом зі штучним диханням здійснювати розтирання та нагрівання тіла;

- під час доставки потерпілого до катера або на берег починати робити штучну вентиляцію легень методом «з рота в рот» або «з рота в ніс»;

- одночасно з наданням допомоги необхідно викликати підрозділ екстреної медичної допомоги або якнайшвидше, не припиняючи реанімації, доставити потерпілого до закладу охорони здоров'я.

Серцево-легенева реанімація:

Вік	Дорослий та дитина понад 8 років	Дитина 1-8 років	Немовля до 1 року
Положення рук	Дві руки на нижній половині грудини	Одна рука на нижній половині грудини	Два пальці на нижній половині грудини (на ширині одного пальця нижче сосків)
Глибина поштовхів	Приблизно 4-5 см	Приблизно 3 см	Приблизно 2 см

Вік	Дорослий та дитина понад 8 років	Дитина 1-8 років	Немовля до 1 року
Вдування	Повільно до підняття грудної клітки протягом 1,5 - 2 с	Повільно до підняття грудної клітки протягом 1-1,5 с	Повільно до підняття грудної клітки протягом 1- 1,5 с
Цикл	15 поштовхів - 2 вдування	5 поштовхів - 1 вдування	5 поштовхів - 1 вдування
Темп	15 поштовхів протягом приблизно 10 с	5 поштовхів протягом приблизно 3 с	5 поштовхів протягом приблизно 3 с
Рахунок	1, 2, 3,..., 15 - 2 вдування	1, 2, 3, 4, 5 - 1 вдування	1, 2, 3, 4, 5 - 1 вдування

9.6. Рятування потерпілих на льоду.

Надання допомоги людині, яка провалилася під лід, потребує зібраності і виваженості в діях. Щоб допомогти людині, що терпить лихо, і не постраждати самому, дотримуйтеся таких правил:

- без потреби не виходьте на лід. Подумайте, чи зможете під час надання допомоги впоратися самотужки, чи краще покликати на допомогу ще кого-небудь. Якщо поряд нікого немає, дійте продумано і обережно, щоб не погіршити становище;

- протягніть потерпілому довгу жердину, дошку, палицю від лиж, лижу тощо або киньте мотузку, зв'язані паски тощо. Якщо вам усе-таки необхідно вийти на лід, ляжте на нього і повзть по поверхні, штовхаючи рятувальний засіб перед собою або кидаючи поперед себе мотузку чи пасок. Добре, якщо ви одягнете рятувальний жилет;

- будьте якомога далі від ополонки (краю крижини), протягніть потерпілому палицю, жердину чи киньте мотузку (трос). Якщо мотузка (трос) закріплена на березі і не вистачає її довжини, міцно тримаючись за кінець мотузки однією рукою, протягніть потерпілому другу руку;

- витягаючи потерпілого, попросіть його працювати ногами - так буде легше витягнути його з ополонки. Коли ви його витягли, не дозволяйте йому підійматися на ноги, нехай він повзе вслід за вами до берега;

- після того, як витягнете потерпілого на берег у безпечне місце, викличте підрозділ екстреної медичної допомоги, надайте потерпілому першу допомогу, необхідну в разі охолодження організму.

9.7. Домедична допомога при гіпотермії.

Ознаки гіпотермії:

- тремтіння й остуда, які можуть бути відсутніми на пізніших стадіях;
- оніміння;
- втрата координації рухів;

- незвична манера поведінки;
- температура тіла нижче 35 °С.

Якщо у потерпілого одночасно спостерігаються ознаки відмороження і гіпотермії, у першу чергу надавайте допомогу, як при гіпотермії. Цей стан може призвести до смерті, якщо людину терміново не зігріти. Але навіть у цьому випадку не варто залишати без уваги відмороження, яке при тяжкому ступені може призвести до ампутації пошкодженої частини тіла.

Гіпотермія належить до невідкладних медичних станів. Дотримуйтеся принципів надання першої допомоги і виконайте додатково спеціальні заходи при гіпотермії:

- викличте підрозділи екстреної медичної допомоги;
- поступово відігрійте постраждалого, загорнувши його у ковдри або сухий теплий одяг;
- не намагайтеся зігріти тіло потерпілого дуже швидко, не занурюйте його в теплу воду, швидке обігрівання може викликати проблеми із серцем;
- будьте надзвичайно уважними під час поводження з потерпілим;
- прикладіть до тіла теплий предмет (грілку, пляшки з теплою водою);
- дайте тепле пиття, якщо потерпілий притомний.

Найкраще, якщо відігрівання відбуватиметься ізсередини (тепле пиття) одночасно з відігріванням ззовні.

Заступник міського голови з питань
діяльності виконавчих органів ради

М.В. Бацман